

OKVIR ZA USAGLAŠAVANJE NACIONALNOG SA MEĐUNARODNIM STANDARDOM KVALIFIKACIJA INSTRUKTORA SKIJANJA

UDK: 796.921.071.4
Naučni članak

Robert Ropret¹

¹Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu, Beograd

Uvod

Skijanje je sportsko-rekreativna aktivnost kojom se bavi preko 200 miliona ljudi (Vanat, 2015). Veliki broj skijaša ovu aktivnost nauči u školama skijanja uz pomoć instruktora skijanja, a svaka država ima svoj sistem osposobljavanja instruktora. Imajući u vidu rasprostranjenost tržišta rada, od značaja je da se sistemom standarda kvalifikacija i priznavanja kompetencija omogući mobilnost instruktora. U radu je predstavljen okvir za formiranje nacionalnog standarda instruktora skijanja, koji je kompatibilan sa međunarodnim.

Standardi kvalifikacija

Kvalifikacija je formalno priznavanje stečenih kompetencija, izraženo u formalnom dokumentu (uverenju, diplomi ili ispravi), (Zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija republike Srbije, 2018). Standardima kvalifikacija se smatraju norme i uslovi koji se primenjuju na sledeće aspekte (Dinamika kvalifikacija: definisanje i obnavljanje standarda zanimanja i obrazovnih standarda, 2009):

- **standardi zanimanja** mogu da odrede "glavne poslove koje ljudi obavljaju", opisujući profesionalne zadatke i aktivnosti kao i kompetencije koje su tipične za neko zanimanje. Standardi zanimanja odgovaraju na pitanje "Što je učeniku/kandidatu potrebno da bi se zaposlio?";
- **obrazovni standardi** mogu da definišu očekivane rezultate nastavnog procesa koji dovode do izdavanja kvalifikacije, program učenja u smislu sadržaja, ciljeva i rasporeda učenja, kao i nastavnih metoda i ustanova, kao što su učenje u okviru preduzeća ili škole. Obrazovni standardi odgovaraju na pitanje "Što učenik treba da nauči da bi bio efikasan na poslu?";
- **standardi provere** mogu da navedu predmet provere, kriterijum učinka, metode provere i sastav komisije koja je zadužena da izda kvalifikaciju. Standardi provere odgovaraju na pitanje "Kako ćemo znati da je učenik naučio i da je sposoban da radi na poslu?"

Razlozi za izradu standarda su višestruki: transparentnost; preglednost; razumljivost; usklađenost sa zahtevima prakse; olakšan pristup, prohodnost, prepoznatljivost i uporedivost na tržištu rada.

Kvalifikacija standarda zanimanja se vrši na osnovu stečenih kompetencija. Pojam kompetencije se ustalio kao termin koji obuhvata nešto što podrazumeva integrisan skup znanja, veština i sposobnosti koje osoba ima, a koje je čine sposobnom da obavlja određeni posao (ova sposobnost uključuje i stručnost). Svaka kvalifikacija je opisana kroz tri elementa (Nacionalni okvir kvalifikacija, 2010): 1) znanje, 2) veštine, 3) kompetencije, tj. upotreba znanja i veština u konkretnim situacijama.

U Republici Srbiji, Ministarstvo omladine i sporta je definisalo, između ostalih, zanimanje SPORTSKI INSTRUKTOR (skijanja) (Pravilnik o nomenklaturi sportskih zanimanja i zvanja, 2013) sa zvanjima i njihovim obimom i strukturom osposobljavanja (Pravilnik o stručnom osposobljavanju za obavljanje određenih stručnih poslova u sportu, 2010): 1) sportski demonstrator (60 časova); 2) sportski instruktor (120 časova); 3) sportski instruktor specijalista (240 časova). Prema Pravilniku o nomenklaturi sportskih zanimanja i zvanja u sportu, definisan je okvir poslova sportskog instruktora: „realizacija procesa osnovnog tehničko-taktičkog obučavanja vežbača i sportista u odnosnoj sportskoj grani, odnosno sportsko-turističkoj aktivnosti; pripremanje materijalno tehničkih uslova za iz-

vođenje vežbanja; obezbeđenje preventivnih mera bezbednosti i pružanja prve pomoći kod povreda; izvođenje programa sportskih aktivnosti sa sportistima i sl.”

Osim navedenih standarda (naziv zvanja, fond sati, okvirni opis poslova) dalje nije razrađen opis kompetencija (znanja, veština, sposobnosti i stavova), odgovornosti, mogućnosti zapošljavanja i dr. U trenutku objavljivanja ovog rada ne postoji ni standardi kvalifikacija za rad sa decom jer po propisima Republike Srbije u radu decom (do 16. godina starosti) ne mogu da rade osobe koje nemaju visoku stručnu spremu niti su dodatno osposobljeni.

Na međunarodnom nivou, osim opšteg „Standarda kvalifikacija Evropske Unije“ (European Commission, 2008) sa 8 nivoa, postoje i pojedinačni standardi za pojedinačna zvanja i zanimanja u skijanju. Njih, u skijanju, određuju nacionalne skijaške organizacije na čelu sa međunarodnom organizacijom instruktora skijanja “International Ski Instructors Association – ISIA”. Ova organizacija daje samo okvirni standard (ISIA quality standard for the ISIA stamp and ISIA card) koji obuhvata minimum 320 sati nastave (1/3 je teorijska a 2/3 su praktičan rad na snegu) i osam oblasti/kompetencija: Tehnika; Bezbednost; Metodika; Prva pomoć; Turizam, marketing, komunikacije i osnovna prava; Strani jezik; Životna sredina i priroda; Istorija i kultura. Osim navedenog nema nikakvih preciznijih opisa kompetencija.

Jedan broj nacionalnih federacija (NF) je uredio bliže standarde i međusobna upoređenja kompetencija instruktora: “Kanadski savez instruktora skijanja – CSIA” (CSIA Canadian ski instructor qualifications), “Udruženje profesionalnih instruktora SAD – PSIA” (PSIA National certification standards), “Britanski savez instruktora snežnih sportova – BASI” (BASI Alpine Qualification Pathway), “Savez instruktora snežnih sportova Novog Zelanda – NZSIA” (NZSIA Ski qualifications) (Tabela 1.). Austrija, Italija i Francuska kao velike skijaške nacije imaju svoje standarde koji nisu u potpunosti kompatibilni sa navedenim.

Tabela 1. Usklađenost standarda pojedinih zemalja

ZEMLJA	ORG.	ULAZNI	NAPREDNI	ISIA EKVIV.	ISIA EKVIV.
Novi Zeland	NZSIA	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 3
SAD	PSIA	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 3
V. Britanija	BASI	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 3
Kanada	CSIA	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 3

Generalno, opšti standard u većini zemalja je da instruktori mogu da rade u minimum 3, a maksimum 4 nivoa. Nivoi su definisani na sledeći način:

- **Nivo 1.** Početni/ulazni nivo koji omogućava rad sa početnicima. Imajući ovog nivoa, najčešće, mogu raditi samo u svojoj matičnoj zemlji.
- **Nivo 2.** Omogućava rad sa učenicima srednjeg nivoa znanja skijanja na uređenim stazama. Najčešće se priznaje za rad i u drugim, nematičnim zemljama, osim u Francuskoj.
- **Nivo 3.** Podrazumeva visok nivo stručnosti i omogućava rad sa naprednim skijašima na različitim terenima.
- **Nivo 4.** Najviši nivo koji se može dostići i omogućava rad sa svim kategorijama učenika, kao i sa kandidatima za buduće instruktore. Omogućava rad svuda u svetu, uključujući i Francusku nakon položenog Euro Testa.

Uvidom u nacionalne programe može se uočiti da, na žalost, nisu definisani kriterijumi šta je „početnik“, „srednji“, „napredni“, „vrhunski“ skijaš, kao ni kategorije staza, a koji su jedni od kriterijuma na osnovu kojih se uređuju kompetencije.

Predlog nacionalnih standarda

U cilju razvoja sistema osposobljavanja i njegovog međunarodnog priznavanja, u Republici Srbiji je neophodno izraditi “Nacionalni standard kvalifikacija instruktora skijanja”, kojim bi se jasno definisala znanja i veštine neophodne za rad. Izradom nacionalnih standarda stvorile bi se jasne smernice za izradu programa osposobljavanja, utvrđivanja kriterijuma za procenu stečenih veština i znanja kao i “nivoi razumevanja” za utvrđivanje kompatibilnosti i mogućnost uključivanja u druge sisteme. Prethodno je potrebno definisati ishode osposobljavanja:

- ovladavanje veštinama i znanjima potrebnim za obučavanje skijanja

- sticanje sposobnosti identifikovanja i samostalnog rešavanja problema
- preduzimanje svih mera za bezbedno i sigurno sprovođenje programa učenja

Nakon definisanja ishoda potrebno je izraditi sistematizaciju nivoa znanja skijanja, odnosno definisati nivoe znanja (PRILOG: Tabela 2 i Tabela 3.) kao i „Program nacionalne škole skijanja“ sa opisom tehnika, karakteristikama, načinom izvođenja i kriterijumima za procenu uspešnosti.

Predlog standarda kvalifikacija instruktora skijanja (za rad sa odraslima!) može se predstaviti kroz sledeće oblasti:

1. Tehnička kompetentnost
2. Metodička kompetentnost
3. Bezbednosna kompetentnost
4. Znanja

Oblast 1 - Tehnička kompetentnost

Tehnička kompetentnost predstavlja veštine demonstracije tehnike skijanja.

Standard 1	Izvođenje varijanti tehnike kretanja
	Demonstrira osnovne stavove u skijanju, varijante kretanja na horizontalnoj podlozi, načine ustajanja, penjanja.
Standard 2	Izvođenje varijanti tehnika zaokretanja
	U skladu sa zahtevima svakognivoa posebno, instruktor demonstrira varijante zaokreta prema tehničkoj složenosti, vrstama podloge, nagibu terena i brzini kretanja (PRILOG: Tabela 4.).

Oblast 2 - Metodička kompetentnost

Metodička kompetentnost predstavlja skup pedagoških i didaktičko-metodičkih veština i sposobnosti instruktora. U pravljenju nastavnog plana i programa rada neophodno je sistematizovati sposobnosti prema nivou obučenosti (Nivo 1 – 3).

Demonstracija	
Standard 3	Demonstrira način korišćenja opreme
	Demonstrira osnovne stavove u skijanju, varijante kretanja na horizontalnoj podlozi, načine ustajanja, penjanja.
Standard 4	Primenjuje sva pravila demonstracije (uglove gledanja, brzina, naglašenost ...)
Standard 5	Demonstrira način korišćenja sredstava vertikalnog transporta
Standard 6	Koristi i druga sredstva za vizuelnu predstavu zadatka (video i sl.)

Didaktika	
Standard 7	Uspostavlja pozitivno radno okruženje (vodi brigu o potrebama učenika: fiziološke potrebe, socijalna pripadnost, samopoštovanje, samoaktuelizacija, osećaj bezbednosti)
Standard 8	Primenjuje osnovne didaktičke principe
Standard 9	U toku rada uspostavlja atmosferu zabave i zadovoljstva
Standard 10	Primenjuje različite forme rada i usklađuje ih sa mogućnostima učenika
Standard 11	Primenjuje različite nastavne metode
Standard 12	Primenjuje različita sredstva, rekvizite i poligone u obuci
Standard 13	Primenjuje principe motornog učenja po fazama
Standard 14	Pruža terminološki pravilne, kratke, jasne i koncizne informacije
Standard 15	Vrši izbor terena u skladu sa mogućnostima učenika
Standard 16	Formira homogene grupe prema sposobnostima i nivou znanja
Standard 17	Primenjuje individualan pristup u korekciji grešaka
Standard 18	Primenjuje analitički i sintetički pristup u zavisnosti od potreba
Standard 19	Pruža osnovne informacije o opremi i njenom korišćenju
Standard 20	Tokom objašnjavanja vodi računa o položaju grupe u odnosu na smer vetra, položaj sunca i dr.
Standard 21	Pruža objašnjenje o načinu korišćenja sredstava vertikalnog transporta

Metodika analize	
Standard 22	Pruž a adekvatne povratne informacije (feedback)
Standard 23	Primenjuje "trostepenu sendvič proceduru" u analizi grešaka
Standard 24	Informacije su što više individualno usmerene u formi uputstva
Standard 25	Razdvaja greške u tehnici analizom po značaju i ulozi greške
Standard 26	Podstiče učenike na aktivan pristup kroz razmenu mišljenja i utisaka
Standard 27	Vrši proveru razumevanja postavljanjem pitanja učenicima

Bezbednost	
Standard 28	Tokom rada ukazuje učenicima na mere bezbednosti (kontrola brzine, zaustavljanje, obilaženje, uključivanje u stazu i dr.).
Standard 29	Upoznaje učenike sa merama bezbednosti tokom transporta žičarama i liftovima

Komunikacija	
Standard 30	Ispoljava adekvatne komunikacione veštine (verbalne i neverbalne)
Standard 31	Ponašanje i komunikacija sa učenicima je u funkciji izgradnje poverenja i prisnosti
Standard 32	Stvara pozitivnu atmosferu, motiviše i podstiče
Standard 33	Komunikacije je dvosmerna u funkciji podsticanja svesne aktivnosti učenika

Oblast 3 - Bezbednosna kompetentnost

Bezbednosna kompetentnost predstavlja sposobnosti i veštine koje poseduje i primenjuje instruktor u cilju sprečavanja neželjenih ishoda tokom nastave

Oprema	
Standard 34	Proverava bezbednost opreme učenika (individualna prilagođenost, standardi)
Standard 35	Vodi računa o korišćenju zaštitne opreme

Organizacija nastave	
Standard 36	Primenjuje mere bezbednosti (prepoznavanje rizičnih prostora i situacija)
Standard 37	Primenjuje pravila ponašanja na stazi (mesto i način zaustavljanja, preticanje, uključivanje u stazu i dr)
Standard 38	Primenjuje mere bezbednosti tokom transporta žičarama i liftovima (demonstracija korišćenja, rukovanje sredstvima, način izlaska, postupci u slučaju pada ili zaustavljanja)
Standard 39	Izbor staza i okruženja vrši u skladu sa sposobnostima učenika
Standard 40	U slučaju povrede poštuje proceduru „Postupaka prve pomoći“ (obezbeđenje povređenog, poziv GSS i dr)

Klimatski faktori	
Standard 41	Vodi računa o mogućim negativnim uticajima sunčanog zračenja, hladnoće, vetra, magle

Zamor i oporavak	
Standard 42	Vodi računa o znacima zamora učenika i organizovanju odmora

Oblast 4 - Znanja

Za obavljanje poslova obuke skijanja instruktor mora posedovati opšta i specifična znanja koja mu omogućavaju organizaciju i realizaciju nastave. U pravljenju nastavnog Plana i programa rada neophodno je sistematizovati znanja prema nivou obučenosti (Nivo 1 – 3)

Tehnika	
Standard 43	Poznaje program „Nacionalne škole skijanja“ (elementi, karakteristike, izvođenje, vežbe)
Standard 44	Poznaje i razume sistematizaciju tehnika skijanja

Standard 45	Poznaje terminologiju „Nacionalne škole skijanja“
Standard 46	Poznaje biomehaniku skijanja, povezuje znanja iz oblasti anatomije, karakteristika opreme, uloge sila i pokreta skijaša
Standard 47	Povezuje uzročno posleđične veze između činilaca skijanja (oprema, podloga, pokreti, sile)
Standard 48	Poznaje i razlikuje pravilne pozicije skijaša u različitim tehnikama
Standard 49	Poznaje pojmove u vezi za brzinom kretanja, radijusom zaokreta
Standard 50	Poznaje koordinacione osnove skijanja
Standard 51	Osposobljen za još jednu skijašku disciplinu (<i>snowbord, cross-country, freeride</i>)

Metodika	
Standard 52	Poznaje vežbe za učenje, usavršavanje i korekciju tehnike
Standard 53	Razume ulogu i cilj svake vežbe
Standard 54	Poznaje metode i postupke analize tehnike
Standard 55	Zna da sistematizuje greške prema značaju, složenosti i ulozi
Standard 56	Poznaje vrste i kriterijume ocenjivanja tehnike
Standard 57	Poznaje principe primene različitih sredstava, rekvizitai poligona u obuci skijanja
Standard 58	Poznaje način korišćenja sredstava vertikalnog transporta (žičare, liftovi, trake, gondole)
Standard 59	Poznaje savremene tendencije u obuci - alternativne metode
Standard 60	Poznaje savremene trendove u oblasti alpskog skijanja (<i>skiblade, skicross, freeride, snowpark ...</i>)

Bezbednost	
Standard 61	Poznaje pravila ponašanja na skijalištu
Standard 62	Poznaje pravila označavanja staza
Standard 63	Poznaje pravila korišćenja sredstava vertikalnog transporta
Standard 64	Poznaje rizike i faktore rizika u skijanju (uticaj boravka na povećanoj nadmorskoj visini, fizičkog napora, uticaja sunčanog zračenja, hladnoće, klimatskih faktora – magle i dr.)
Standard 65	Poznaje mere zaštita od lavina
Standard 66	Poznaje ulogu zaštitne opreme
Standard 67	Poznaje sistem rada GSS
Standard 68	Poznaje principe i postupke Prve pomoći
Standard 69	Poznaje proceduru prijavljivanja povrede, regulisanja naplate osiguranja i refundacije ski karte
Standard 70	Poznaje pravila orijentacije i snalaženja u prirodnom okruženju
Standard 71	Poznaje simptome zamora i mere oporavka

Oprema	
Standard 72	Poznaje karakteristike opreme i njihovu funkciju
Standard 73	Poznaje faktore izbora i individualnog prilagođavanja opreme
Standard 74	Poznaje karakteristike opreme u smislu bezbednosti
Standard 75	Poznaje osnovne postupke u pripremi skija: oštrenje, mazanje
Standard 76	Poznaje karakteristike opreme za 2. disciplinu

Opšta znanja	
Standard 77	Poznaje osnove biomehanike skijanja (anatomske karakteristike organizma, funkciju zglobova, ulogu osnovnih mišićnih grupa, ulogu sila i pokreta, mehanizme zaokretanja, ulogu opreme u mehanici zaokreta, dinamička svojstva snežne podloge i njihovu povezanost sa ostalim faktorima u zaokretu)
Standard 78	Poznaje principe motornog učenja
Standard 79	Poznaje i povezuje znanja iz oblasti pedagogije i psihologije sa načinom obučavanja
Standard 80	Poznaje varijante načina učenja
Standard 81	Poznaje stilove obučavanja

Standard 82	Poznaje osnove psiho-socijalnih karakteristika ljudi
Standard 83	Poznaje osnove metodike učenja (didaktički principi, forme rada, nastavne metode, osnove motornog učenja i faze)
Standard 84	Poznaje osnove komunikacionih veština
Standard 85	Poznaje ulogu skijanja u razvoju ekološke svesti
Standard 86	Govori najmanje jedan strani jezik
Standard 87	Poznaje osnove uticaja boravka na povećanoj nadmorskoj visini
Standard 88	Poznaje negativne uticaje i opasnosti konzumiranja alkohola, opijata i sl.
Standard 89	Poznaje i razume pravne norme koje se odnose na zanimanje instruktor skijanja i radno pravo
Standard 90	Poznaje lokalitet na kojem radi (sportsko-rekreativni, istorijsko-kulturni sadržaji i sl.)
Standard 91	Učestvuje u kontinuiranoj edukaciji i usavršavanju

Rad sa decom

Od momenta zakonskog regulisanja uslova za rad sa decom potrebno je definisati dodatne standarde i kompetencije a u skladu sa propisanim pravilima (Zakonom, ili pravilnicima).

Standard 1	Poznavanje karakteristika rasta i razvoja dece (faze rasta, razvoj određenih sistema, senzitivne faze, psihosocijalni razvoj, pažnja, koncentracija, rad u kolektivu, odnos prema autoritetima, uloga roditelja, uloga instruktora ...)
Standard 2	Poznavanje i primena metoda rada sa decom
Standard 3	Poznavanje karakteristike igre i njena primena kao osnovnog sredstva rada
Standard 4	Poznavanje i primena sredstava, rekvizita i poligona
Standard 5	Poznavanje i primena mera bezbednosti u radu (oprema, rad na stazi, žičarama ...)
Standard 6	Tehnologija rada sa decom (organizacija rada, saradnja sa roditeljima, uputstva i informacije roditeljima, reklamiranje ...)

Zaključak

U cilju transparentnijeg rada, izrade kvalitetnijih planova i programa osposobljavanja, a naročito radi lakšeg prepoznavanja stečenih kompetencija, predstavljena je sistematizacija standarda neophodnih za rad instruktora skijanja. Usklađenošću sa međunarodnim standardima omogućiće se lakše prepoznavanje i priznavanje stečenih kompetencija a time i veća mogućnost mobilnosti instruktora osposobljenih u Republici Srbiji. Skijaški savez Srbije kao institucija sa kojim sve organizacije u skijanju moraju ostvariti saradnju u programima osposobljavanja mora insistirati na postavljanju i ispunjavanju standarda. Navedeni sistem standarda kvalifikacija se odnosi na rad instruktora skijanja sa odraslim osobama. Za rad sa decom kao i sa osobama sa posebnim potrebama i dodatnom pažnjom, neophodno je pripremiti odgovarajuće standarde prilagođene specifičnostima ovih kategorija skijaša.

Literatura

1. Bačanac, Lj. (2011). Psihološko pedagoški aspekti rada sa decom u sportu. U Jevtić, B., Radojević, J., Juhas, I., Ropert, R. (Ur.), Dečji sport od prakse do akademske oblasti (str. 118-147), Beograd: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja.
2. BASI - Alpine Qualification Pathway. Dostupno 15.2.2019 na https://www.basi.org.uk/BASI/Courses/Alpine/BASI/Courses/Alpine/Alpine_.aspx
3. CSIA - Canadian ski instructor qualifications. Dostupno 15.2.2019 na <https://www.wintersportscompany.com/about-the-winter-sports-company/snowboard-ski-instructor-qualifications/canadian-ski-instructor-alliance-csia/>
4. Dinamika kvalifikacija: definisanje i obnavljanje standarda zanimanja i obrazovnih standarda (2009) Cedefop. Luksemburg: Kancelarija za zvanične publikacije Evropske zajednice.
5. European Commission (2008), The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF). Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
6. ISIA quality standard for the ISIA stamp and ISIA card. Dostupno 20.5.2019 na <http://isia.ski/quality-standards/?lang=en>
7. Laurent Vanat, 2015 International Report on Snow & Mountain Tourism, dostupno 15.10.2015, na www.nawww.com

8. Nacionalni okvir kvalifikacija (2010) Centar za obrazovne politike. Beograd.
9. NZSA – Ski qualifications. Dostupno 15.2.2019 na <https://www.nzsia.org/>
10. Pravilnik o nomenklaturi sportskih zanimanja i zvanja ("Sl. glasnik RS", br. 7/2013)
11. Pravilnik o stručnom osposobljavanju za obavljanje određenih stručnih poslova u sportu ("Sl. Glasnik RS" br. 8/2013).
12. PSIA - National certification standards. Dostupno 15.2.2019 na <http://www.thesnowpros.org/education/national-standards>
13. Ropret R. (2019) Alpsko skijanje – od prakse do nauke. (neobjavljeni materijal)
14. Zakon o nacionalnom okviru kvalifikacija republike Srbije ("Sl. Glasnik RS", br 27/2018).

Prilozi

Tabela 2. Sistematizacija nivoa znanja skijanja (Ropret, 2019).

Nivo	Ocena	Varijante tehnike	Vrsta snežne podloge				Kategorija staze		
			Uređena staza	Dubok sneg	Neuređena staza	Grbe i uvale	Plava	Crvena	Crna
Neskijaš	1 i 2		Kretanje na horizontalnoj podlozi, klizanje u spustu pravo						
Početnik	3	Zaokreti u plugu	+				+		
	4	Kombinovani	+				+		
Napredni	5	Osnovni zaokret	+				+		
	6	Osnovni zaokret	+				+	+	
	7	Paralelni	+				+	+	
	8	Paralelni + varijante**	+				+	+	+
Ekspert	9	Paralelni	+	+		+	+	+	+
	10	Paralelni + karving	+	+	+	+	+	+	+

Tabela 3. Nivoi obučenosti prema kriterijumu: odnosa skija; nagiba i reljefa terena; vrste podloge; brzine i ritma, vođenja skije sa/bez otklizavanja (Ropret, 2019).

Ocena	Opisna ocena
0	Neskijaš, neprilagođen na opremu i tehniku
1	Neskijaš, prilagođen na opremu i kretanje na horizontalnoj podlozi
2-	Neskijaš, prilagođen na klizanje niz padinu sa horizontalnim istekom (Spust pravo), bez kontrole brzine, bez promene pravca, znanje penjanja bočnim i/ili škarastim korakom
2	Neskijaš, prilagođen na klizanje niz blagu padinu sa kontrolom brzine i sposobnošću zaustavljanja na padini i nastavka klizanja (Kližući plug, Kočeći plug), bez promene pravca
2+	Neskijaš, promena pravca zaokretom u plugu u jednu stranu sa kontrolom brzine, na blagoj padini (od 15-20%)
3	Skijaš - početnik, povezani zaokreti u Plugu sa kontrolom brzine na blagoj padini (do 20%)
4	Skijaš - početnik, povezane promene pravca sa kontrolom brzine, Kombinovani zaokret (početak zaokreta u plugu, nastavak na paralelnim skijama), blag nagib terena (do 20%)
4+	Skijaš - početnik, povezane promene pravca sa kontrolom brzine, Kombinovani zaokret (početak zaokreta u plugu, nastavak na paralelnim skijama), umeren nagib terena (do 30%)
5	Skijaš, povezane promene pravca sa kontrolom brzine, skije u paralelnom odnosu (Paralelni zaokret u gruboj formi - širi stav, promena pravca otklizavanjem, nena-glašeni pokreti gibanja), blag nagib terena (do 20%)
5+	Skijaš, povezane promene pravca sa kontrolom brzine, skije u paralelnom odnosu (Paralelni zaokret u gruboj formi - širi stav, promena pravca otklizavanjem, nena-glašeni pokreti gibanja), umeren nagib terena (do 30%)
6	Skijaš - napredni, sigurnost i paralelno izvođenje Paralelnog zaokreta u gruboj formi na kompaktnoj podlozi, promena pravca otklizavanjem uz slabije korišćenje geometrije skije, slabiju kontrolu brzine i ritma, na plavim i crvenim stazama
7	Skijaš - napredni, sigurnost i paralelno izvođenje Paralelnog zaokreta na kompaktnoj podlozi značajno korišćenje geometrije skije tokom vođenja zaokreta, kontrola brzine i ritma na plavim i crvenim stazama

8	Skijaš - napredni ovladanost većinom varijantata tehnika na kompaktnoj podlozi. Kontrola brzine i ritma na crnim stazama tokom paralelnih zaokreta sa početnim otklizavanjem. Elementarni - karving zaokreti na blažim ravnim stazama (zaokreti većeg radijusa)
9	Skijaš - napredni ovladanost većinom varijantata tehnika na kompaktnoj podlozi, sa manjim greškama na terenima sa većim nagibom, manjom sposobnošću promene ritma i uslova staze. Elementarno znanje promene pravca u dubokom snegu, terenu sa grbama i uvalama na srednje strmim padinama
10	Skijaš ekspert - Ovladanost svim varijantama tehnika skijanja, na kompaktnoj podlozi i dubokom snegu, na svim nagibima terena, različitim brzinama, promenama ritma, sa mogućnošću prilagođavanja svim promenama uslova staze uz visok nivo koordinacije, kreativnosti i ličnim stilom
10+	Takmičarsko skijanje - Ovladanost svim varijantama tehnika, na svim nagibima, različitim brzinama, uz zadati prostor, maksimalnom brzinom sa promenama ritma

Tabela 4. Elementi standarda 2.

Zvanje: Instruktor / nivo		Nivo 1.	Nivo 2.	Nivo 3.
Z A D A C I		Izvodi elemente početne škole skijanja sa osnovnim elementima napredne	Izvodi elemente napredne škole skijanja sa osnovnim elementima vrhunske	Izvodi elemente vrhunske škole skijanja u svim varijantama
TEREN	Podloga	Kompaktna	Kompaktna	Kompaktna, dubok sneg, grbe, neuređene staze
	Nagib	Plave staze sa kraćim segmentima crvene staze	Crvene staze	Crvene i Crne staze, Neuređene staze i van staze
B R Z I N A		Mala, Srednje-mala	Srednja, velika	Velika
TAČNOST	Postojanost	Ispunjene sve karakteristike zaokreta, manje nedoslednosti u brzini i ritmu	Ispunjene sve karakteristike zaokreta bez nedoslednosti u izvođenju	Ispunjene sve karakteristike zaokreta sa istaknutom dinamikom, brzinom, ritmom
	Prilagodljivost	Bez naglašene prilagodljivosti	Prilagodljivost uslovima terena i drugih skijaša (smer, ritam, brzina)	Prilagodljivost uslovima terena i drugih skijaša sa istaknutom kreativnošću u promeni ritma, brzine i smera.